

รายงานการวิจัย

เรื่อง หลักสูตรการศึกษาโรงเรียนนายเรือ สำหรับ นักเรียนนายเรือพรคนาวิน
ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ในทศวรรษหน้า (พ.ศ.๒๕๕๕ - ๒๕๕๕)

น.ท.พศ.กิตติ กิตติศัพท์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ฝ่ายศึกษา โรงเรียนนายเรือ

=====

หลักสูตรการศึกษา เป็นเสมือนโครงการและแนวทางเพื่อนำการศึกษาไปสู่จุดหมายที่พึงประสงค์ นักการศึกษาถือว่า หลักสูตรคือหัวใจของการจัดการศึกษา ด้วยเหตุนี้หลักสูตรตามนัยแห่งยุทธศาสตร์ จึงคือ เครื่องมือเชิงรุกที่สำคัญที่ใช้เป็นแนวทางในการสร้างคน อันมีผลโดยตรงต่อรูปลักษณะของกองทัพในอนาคต สมควรได้รับการพัฒนาปรับปรุงให้มีความเหมาะสมและทันสมัยอยู่เสมอ การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้กระบวนการวิธีศึกษาอนาคต เพื่อตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นและมีผลต่อการทหารเรือไทยในระยะเวลา ๑๐ ปีข้างหน้า แล้วนำมาประมวลด้วยเทคนิควิธีวิจัยที่เป็นระบบ เพื่อค้นหาข้อสรุปและนำเสนอเป็น แนวทางการจัดหลักสูตรการศึกษาโรงเรียนนายเรือ สำหรับ นักเรียนนายเรือพรคนาวินที่เหมาะสมกับสถานการณ์ในทศวรรษหน้า

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ทรัพยากรบุคคล นับว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาในทุกด้าน บุคคลที่เป็นกลไกหลักของกองทัพเรือ ก็คือ นายทหารสัญญาบัตรที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายเรือสถาบันที่ถือเป็น ...แหล่งผลิตนายทหารเรือ อันเป็นรากแก้วของกองทัพเรือ^(๑) โดยมีปณิธานในการ "...ให้การศึกษาและอบรมแก่นักเรียนนายเรือ เพื่อให้เป็นนายทหารสัญญาบัตร ที่มีความรู้ ความสามารถ ความคิดริเริ่ม ความเป็นผู้นำ เพียบพร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรม สำหรับปฏิบัติราชการในกองทัพเรือ รวมทั้งมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์" ภารกิจอันยิ่งใหญ่นี้จะสามารถบรรลุได้ด้วยการจัดการศึกษาที่ดี อันมีหลักสูตรการศึกษาเป็นองค์ประกอบหลัก แต่การเตรียมบุคลากรของกองทัพโดยการศึกษาเป็นกระบวนการเชิงอนาคต กอปรกับ ความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในยุคโลกาภิวัตน์ได้ก่อตัวขึ้นและส่งผลอย่างอย่างรวดเร็วในทุกด้านและทุกระดับ อันส่งผลกระทบต่อทหารเรือไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ปัจจัยเหล่านี้ล้วนเป็นผลให้การจัดหลักสูตรการศึกษา จำเป็นต้อง

คำนึงถึงสถานการณ์ในปัจจุบันและแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคตมากขึ้นอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน เพื่อเตรียมนายทหารสัญญาบัตรให้พร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

จากการศึกษาข้อมูลในขั้นต้น พบว่า ธรรมชาติการปฏิบัติหน้าที่ของนายทหารสัญญาบัตรพรคนาวินั้น มีคุณลักษณะเฉพาะตัวที่ไม่เหมือนกับการทำงานของนายทหารสัญญาบัตรในพรคนอื่น ๆ ในลักษณะที่เรียกว่า **“General Line”**^(๒) กล่าวคือ เป็นการทำงานที่ต้องอาศัยความรู้และทักษะเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ที่หลากหลายแบบสหวิชาการ ดังนั้น การจัดหลักสูตรการศึกษาให้เหมาะสมกับธรรมชาติการปฏิบัติหน้าที่ในลักษณะดังกล่าว จึงเป็นประเด็นที่ละเอียดอ่อนและควรได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษ เพราะหากหลักสูตรการศึกษาจัดสาระและประสบการณ์เรียนรู้ไม่สอดคล้องกับลักษณะของการทำงาน และเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว นายทหารสัญญาบัตรไม่ได้นำความรู้ที่ได้รับในระหว่างการศึกษาไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่อย่างแท้จริง ย่อมสามารถกล่าวได้ว่าเป็น **การสูญเปล่าของการจัดการศึกษา** ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะทำการศึกษาหลักสูตรการศึกษาโรงเรียนนายเรือ ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ในทศวรรษหน้า สำหรับนักเรียนนายเรือพรคนาวินโดยเฉพาะ เพื่อค้นหาและนำเสนอแนวทางที่เหมาะสมสำหรับการจัดหลักสูตรการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาว่า หลักสูตรการศึกษาโรงเรียนนายเรือที่ใช้เตรียมนายทหารสัญญาบัตร พรคนาวิน เพื่อให้มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่ราชการในสภาวะแวดล้อมอีก ๑๐ ปีข้างหน้า (พ.ศ.๒๕๕๕ - ๒๕๕๕) ควรมีแนวทางในการจัดอย่างไร

ขอบเขตการวิจัย

๑. พิจารณาหลักสูตรการศึกษาเฉพาะในส่วนนักเรียนนายเรือพรคนาวินเท่านั้น ไม่รวมนักเรียนนายเรือ พรคนาวิน เหล่าอุทกศาสตร์และเหล่าพิเศษ (พลาธิการ) ที่มีหลักสูตรการศึกษาเฉพาะสาขาย่อยแล้ว
๒. พิจารณาเฉพาะคุณลักษณะที่สำคัญและโครงสร้างของหลักสูตร ไม่พิจารณาลงลึกถึงรายละเอียดของเนื้อหาสาระหรือรายวิชาที่ต้องศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. **ประโยชน์ต่อการจัดหลักสูตรการศึกษา** ผลการวิจัยครั้งนี้ จะทำให้ทราบแนวทางการจัดหลักสูตรการศึกษา สำหรับนักเรียนนายเรือพรคนาวิน ที่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง ทำให้สามารถเตรียมนายทหารสัญญาบัตรให้มีคุณลักษณะที่เหมาะสมสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ภายใต้สถานการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในห้วงเวลา ๑๐ ปีข้างหน้า

๒. ประโยชน์ต่อการพัฒนาด้านวิชาการของโรงเรียนนายเรือ โดยข้อค้นพบจากการศึกษาครั้งนี้ จะทำให้ครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ทราบทิศทางและแนวโน้มที่เปลี่ยนแปลงไปในทศวรรษหน้า ซึ่งจะทำให้สามารถพัฒนางานด้านวิชาการให้สอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงที่คาดว่าจะเกิดขึ้น เพื่อให้การผลิตนายทหารสัญญาบัตร พรรคนาวินบรรลุผลสำเร็จตามปณิธานของโรงเรียนนายเรือ ที่ตั้งไว้

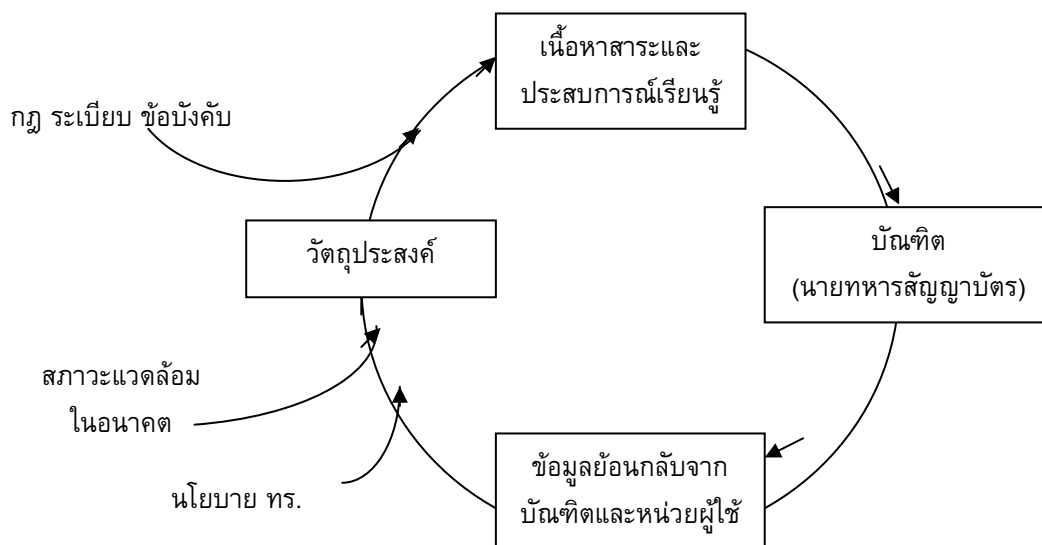
หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีสำคัญที่ใช้เป็นพื้นฐานของการวิจัยครั้งนี้ คือ ทฤษฎีด้าน **การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development)** ซึ่งอาจมีความหมายได้ ๒ นัยคือ การทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น สมบูรณ์ขึ้น หรือการสร้างหลักสูตรขึ้นใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในขณะหนึ่ง ๆ^(ม)

จากการวิเคราะห์รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของนักการศึกษาที่สำคัญหลายท่าน เช่น Ralph W.Tyler (1949) Hilda Taba (1962) และ Saylor J.Galen & Alexander W.William (1981) ทำให้ทราบองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรการศึกษา ดังนี้

๑. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน สังคมและปรัชญาทางการศึกษา
๒. การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
๓. การกำหนดเนื้อหาสาระและประสบการณ์เรียนรู้
๔. การนำหลักสูตรไปใช้
๕. การประเมินผลหลักสูตร

จากองค์ประกอบสำคัญดังกล่าว สามารถนำมาพัฒนาเป็น **รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร (Proposed Curriculum Development Model)** ที่เสนอขึ้น เพื่อใช้สำหรับการพัฒนาหลักสูตร การศึกษา รร.นร. ดังแสดงในภาพที่ ๑



ภาพที่ ๑ รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรสำหรับโรงเรียนนายเรือ

จากรูปแบบที่นำเสนอ ปัจจัยป้อนเข้า (Input) ที่สำคัญ คือ นโยบายกองทัพอากาศและสภาวะแวดล้อมในอนาคต จะเป็นตัวกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายทหารสัญญาบัตร ที่จะถูกแปลงออกมาให้อยู่ในรูปของ วัตถุประสงค์หรือจุดหมายที่ต้องการ (Desired End State) ของการจัดการศึกษา โดยมีกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ เป็นกรอบควบคุมการจัดหลักสูตรให้มีเนื้อหาสาระและประสบการณ์เรียนรู้ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เมื่อหลักสูตรถูกนำไปใช้ และนักเรียนนายเรือสำเร็จการศึกษาเป็นนายทหารสัญญาบัตรออกไปปฏิบัติหน้าที่ราชการ ย่อมเกิดข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ทั้งจากนายทหารสัญญาบัตรเองและหน่วยผู้ใช้ ว่านายทหารสัญญาบัตรที่สำเร็จการศึกษาออกไปนั้น มีความรู้ความสามารถ ทักษะด้านงานอาชีพที่จำเป็นและมีคุณธรรมสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ราชการ มากน้อยเพียงใด เป็นไปตามความต้องการของทางราชการหรือไม่ เหล่านี้ล้วนเป็นข้อมูลที่สามารถนำมาใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรให้ดีขึ้นต่อไป

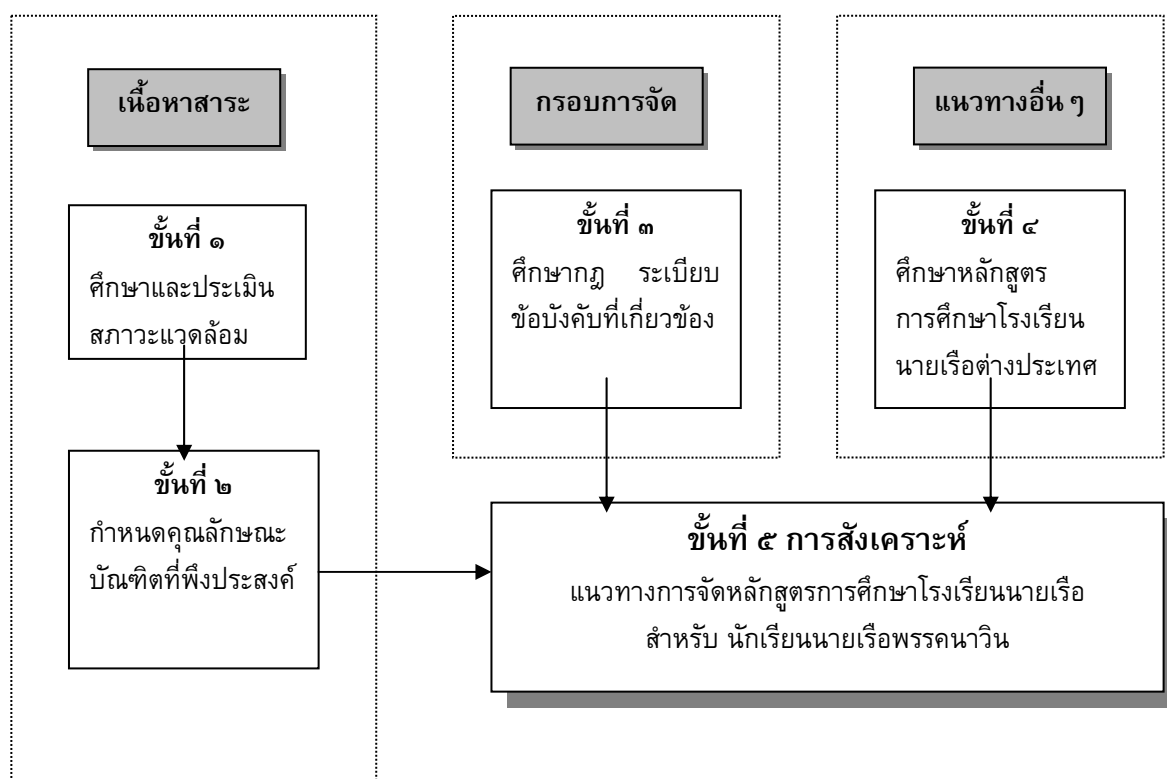
รูปแบบที่นำเสนอนี้มีคุณลักษณะที่สำคัญ ๓ ประการ คือ

๑. มีความเป็นพลวัต (Dynamic) นั่นคือ แสดงถึงกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง
๒. เป็นกระบวนการเชิงรุก (Proactive) จากความจริงที่ว่า นักเรียนนายเรือที่ได้รับการศึกษาในปัจจุบัน จะเป็นผู้กำหนดทิศทางและรูปลักษณ์ของกองทัพอากาศในอนาคต ดังนั้น หลักสูตรที่ดีในขณะนี้จึงจำเป็นต้องทำงานเชิงรุกในการเตรียมคน เพื่อไปสร้างการเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นต่อไป
๓. แสดงถึงความสามารถในการปรับเปลี่ยน (Reactive) กล่าวคือ หลักสูตรควรได้รับการปรับปรุงในทันทีที่ได้รับข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) อาจเป็นการปรับย่อไปจนถึงการปรับใหญ่ตามน้ำหนักและความสำคัญของข้อมูลย้อนกลับที่ได้รับ

ซึ่งรูปแบบที่นำเสนอนี้ จะนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดเพื่อกำหนดขั้นตอนการวิจัยด้วย

ขั้นตอนการวิจัย

เนื่องจาก การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อหาแนวทางการจัดหลักสูตรการศึกษาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ในทศวรรษหน้า จึงจัดว่าเป็นการสร้างหลักสูตรขึ้นใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพของสภาวะแวดล้อมในอนาคต ดังนั้น จึงเป็นการวิจัยเชิงอนาคต (Future Research)^(๔) และประกอบด้วยการดำเนินการวิจัย ๕ ขั้นตอน ดังแสดงในภาพที่ ๒



ภาพที่ ๒ ขั้นตอนการวิจัยที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

เทคนิควิธีวิจัย

ขั้นตอนการวิจัยที่ ๑, ๓ และ ๔ ใช้เทคนิควิธีวิจัยแบบการวิเคราะห์สาระ (Content Analysis)^(๕) และขั้นตอนการวิจัยที่ ๒ ใช้เทคนิคการวิจัยเชิงอนาคตแบบ EFR (Ethnographic Future Research) หลังจากนั้น จึงนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยทั้ง ๔ ขั้นมาเป็นพื้นฐานในการสังเคราะห์ (Synthesis) และพัฒนาเป็นแนวทางการจัดหลักสูตรการศึกษาโรงเรียนนายเรือ สำหรับนักเรียนนายเรือพรคนาวิน ต่อไป

สำหรับ เทคนิคการวิจัยเชิงอนาคตแบบ EFR ที่ใช้ในขั้นตอนการวิจัยที่ ๒ นั้น เป็นเทคนิควิธีวิจัยที่มุ่งเน้นการประมวลผลข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำมาสร้างเป็นภาพอนาคตที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงของประเด็นที่สนใจศึกษา โดยกลุ่มประชากรหรือกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และเพื่อเป็นการสนองวัตถุประสงค์หลักของการวิจัย ดังนั้น จึงกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิไว้ดังนี้คือ เป็นนายทหารชั้นผู้ใหญ่พรคนาวินชั้นยศนาวาเอกขึ้นไป (ทั้งที่ยังรับราชการอยู่และที่เป็นข้าราชการบำนาญ) มีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญและความชำนาญในการทำงานสายวิชาชีพของพรคนาวินมานาน ตลอดจนเห็นความสำคัญของการวิจัยครั้งนี้และยินดีให้ความร่วมมืออย่างแท้จริง ซึ่งมีผู้ทรงคุณวุฒิ

กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการวิจัยครั้งนี้จำนวน ๓๗ ท่าน จำแนกเป็น พลเรือเอก พลเรือโท พลเรือตรี และ นาวาเอก จำนวน ๑๖, ๗, ๔ และ ๑๐ ท่าน ตามลำดับ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มี ๒ แบบ คือ แบบสัมภาษณ์^(๖) และแบบสอบถาม^(๗)

ประเด็นในการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น มี ๒ ประเด็นหลัก คือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ นายทหารสัญญาบัตร พรรคนาวิน (ระหว่างชั้นยศ เรือตรี – เรือเอก) ในทศวรรษหน้า และ คุณลักษณะที่สำคัญและแนวทางการจัดหลักสูตร ที่ใช้ในการผลิตนายทหารสัญญาบัตร พรรคนาวิน เพื่อให้มี คุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังกล่าว

การเก็บรวบรวมข้อมูล กระทำระหว่าง พฤษภาคม – กรกฎาคม ๒๕๕๔

การประมวลผลข้อมูล กระทำตามเทคนิควิธีการวิเคราะห์สาระ (Content Analysis) โดยใช้แผนที่ทางความคิด (Mind Map) เป็นเครื่องมือ

ผลการวิจัย

ผลการประเมินสภาวะแวดล้อม (ตารางที่ ๑) ที่ได้จากการวิเคราะห์สาระในขั้นตอนการวิจัยที่ ๑ ได้ถูกนำเสนอต่อกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม และใช้เป็นพื้นฐานในการ กำหนดคุณลักษณะนายทหารสัญญาบัตรที่พึงประสงค์ซึ่งการประมวลผลความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า

๑. ในทศวรรษหน้า นายทหารสัญญาบัตรพรรคนาวิน ยังจำเป็นต้องมีคุณลักษณะของการเป็น นายทหารเรือที่ดี และมีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพทหารเรือเป็นอย่างดีด้วย

๒. นายทหารสัญญาบัตรในอนาคตจำเป็นต้องมีบุคลิกภาพของนักวิชาชีพ (Professionals) ๓ ด้านประกอบกัน คือ นายทหารเรืออาชีพ นักปกครอง (ที่มีความเป็นประชาธิปไตย) และนักบริหาร (เพื่อ บริหารทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพสูงสุด)

๓. ต้องมีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็วและเหมาะสม บน ฐานของความรู้ เริ่มจากการมีความกระตือรือร้น ใฝ่รู้ รู้แหล่งความรู้และมีทักษะในการแสวงหาความรู้ ตลอดจนมีทักษะด้านการคิดวิเคราะห์และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้

๔. ในด้านการปฏิบัติงาน จะต้องสามารถปฏิบัติงานที่มีความ หลากหลาย ได้มากขึ้น มีความรู้ ในด้าน เทคโนโลยี (โดยเฉพาะด้าน เทคโนโลยีการสื่อสารและสารสนเทศเป็นอย่างดี) มีความสามารถในการใช้ ภาษาอังกฤษ เป็นภาษาที่สอง และเตรียมพร้อมสำหรับ ระบบปลดปล่อยกำลังพล ที่จะเกิดขึ้น

การวิจัยในขั้นตอนที่ ๓ พบข้อสรุปว่า กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดหลักสูตร การศึกษาโรงเรียนนายเรือ มีทั้งหมด ๔ หัวข้อ คือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ ข้อบังคับสภาการศึกษาวิชาการทหาร ว่าด้วย การกำหนดมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรี ของโรงเรียนทหาร พ.ศ.๒๕๓๘ ประกาศทบวงมหาวิทยาลัยเรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ.๒๕๔๒ และเป้าหมายการจัดการศึกษาของโรงเรียนนายเรือ (ปรัชญา ปณิธาน และวัตถุประสงค์)^(๘)

จากผลการวิเคราะห์ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ นั้น พบว่า แม้ว่าโรงเรียนนายเรือจะจัดเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาเฉพาะทาง (มาตรา ๒๑) แต่การจัดการศึกษายังจำเป็นต้องสอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาที่ได้บัญญัติไว้ใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ดังมีสาระสำคัญ พอสรุปได้ดังนี้

๑. ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด (มาตรา ๒๒)

๒. มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ (ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม) (มาตรา ๖)

๓. มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านความสนใจและความถนัด เป็นสำคัญ (มาตรา ๒๔)

ในส่วนของวัตถุประสงค์ โรงเรียนนายเรือ นั้น มี ๓ ประการ คือ ให้ความรู้ระดับปริญญาตรีแก่นักเรียนนายเรือ ทางวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์สาขาต่าง ๆ ตามความต้องการของกองทัพเรือ ให้ความรู้และประสบการณ์ด้านวิชาชีพทหารเรือเบื้องต้น และ พัฒนาด้านร่างกายจิตใจและคุณธรรม การศึกษาหลักสูตรการศึกษา โรงเรียนนายเรือต่างประเทศ^(๙) ทำให้พบลักษณะเด่นของการจัดการศึกษา จากการจัดหลักสูตรการศึกษาของ โรงเรียนนายเรือสหรัฐอเมริกา^(๑๐) ดังนี้คือ

๑. เน้นความหลากหลายของสาขาวิชา โดยมีหลักสูตรให้ นักเรียนนายเรือเลือกได้มากถึง ๑๘ สาขาวิชา (ทั้งสายวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์)

๒. มีหลักสูตรและโครงการศึกษาพิเศษ เพื่อให้โอกาสทางการศึกษาแก่ผู้ที่มีความสามารถพิเศษทางด้านวิชาการ ได้แก่ โครงการ Trident Scholars โครงการ Honors Program โครงการ Voluntary Graduate Education Program (VGEP)

จากผลการวิเคราะห์สาระทั้ง ๔ ขั้นตอนข้างต้น สามารถนำมาสรุปเป็น กลุ่มคำสำคัญ (Key Words) สำหรับใช้เป็นพื้นฐานในการจัดหลักสูตรการศึกษา ดังแสดงในภาพที่ ๓



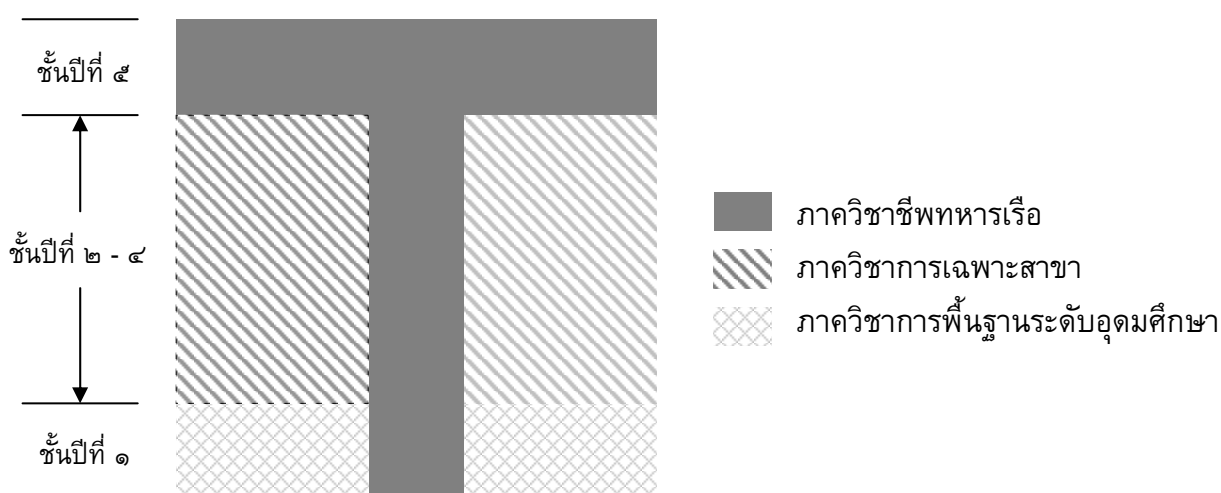
ภาพที่ ๓ กลุ่มคำสำคัญที่ได้จากการวิเคราะห์ในขั้นตอนต่างๆ

สรุปผลการวิจัย

จากกลุ่มคำสำคัญ จะเห็นว่า ในอนาคต ลักษณะและรูปแบบการปฏิบัติหน้าที่ที่มีความหลากหลายมากขึ้น ทำให้บุคลากรของกองทัพอากาศจะต้องมีความรู้ที่หลากหลายมากขึ้นด้วย แต่การให้การศึกษาแก่บุคคลในหัวข้อที่หลากหลายอย่างกว้างขวางเกินไป ภายในกรอบระยะเวลาจำกัด อาจทำให้การจัดการศึกษาไม่สามารถลงลึกในรายละเอียดของเนื้อหาและอาจเป็นผลเสียแก่ตัวผู้รับการศึกษา ในแง่ของภาระงาน (Loading) ที่หนักมากเกินไป และอาจทำให้บุคคลที่รับการศึกษาไม่มีความเชี่ยวชาญใด ๆ ที่โดดเด่น ในระดับที่จะสามารถทำงานในลักษณะเจาะลึกและสร้างสรรค์เพื่อการดำรงอยู่และการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้ แต่อาจจะเตรียมคนให้สามารถทำงานได้ในระดับของงานประจำ (Routine work) เท่านั้น

ดังนั้น การเปรียบเทียบความสำคัญ (Trade-off) ระหว่างการให้การศึกษาเพื่อความสามารถที่หลากหลายและความเชี่ยวชาญในสายงานอาชีพใดอาชีพหนึ่งโดยเฉพาะ จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น

ซึ่งจากการวิเคราะห์ความคิดเห็นจากกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า หนทางปฏิบัติที่เหมาะสมที่สุด คือ การให้การศึกษาเพื่อให้บุคคลมีความเชี่ยวชาญในงานอาชีพที่เขามีความสนใจและความถนัด บนพื้นฐานความจริงที่ว่า ในยุคแห่งการแข่งขันและมีข้อจำกัดทางทรัพยากรในด้านต่าง ๆ กองทัพของแต่ละประเทศก็มุ่งที่จะพัฒนาบุคลากรของตนให้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อเพิ่มผลการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุด อันนำไปสู่ ข้อเสนอแนะ (Recommendations) เพื่อเป็นแนวทางในการจัดหลักสูตรการศึกษาโรงเรียนนายเรือ จำนวน ๖ ประเด็น (ตารางที่ ๒) ซึ่งจะทำให้มีข้อดีที่เห็นได้ชัดเจน ก็คือ นายทหารสัญญาบัตร พรรคนาวินจะสำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาต่าง ๆ ที่หลากหลายมากขึ้น ทำให้ง่ายต่อการคัดสรรบุคคลเข้าปฏิบัติหน้าที่ที่มีความหลากหลายได้อย่างเหมาะสมมากขึ้นด้วย



ภาพที่ ๔ ภาพตัดขวาง แสดงความสัมพันธ์ของภาควิชาต่าง ๆ ตามโครงสร้างหลักของหลักสูตรการศึกษาที่ได้จากการศึกษาวิจัย

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ผลการวิจัยที่ได้จากการศึกษาและนำเสนอในที่นี้ ในทางการวิจัยการศึกษา ถือว่าเป็น **ผลการวิจัยขั้นต้น** สมควรได้รับการแถลงผลในวงกว้าง เพื่อรับฟังความคิดเห็นอย่างกว้างขวางในลักษณะของประชาพิจารณ์ (Public Hearing) จากผู้ที่มีส่วนได้-เสียจากการจัดการศึกษา (Stakeholders) เพื่อนำผลที่ได้ไปแก้ไขปรับปรุง ก่อนสรุปผลออกมาเป็นแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาในขั้นสุดท้าย^(๑๑) เพื่อเสนอขอความเห็นชอบจากกองทัพเรือ และดำเนินการพัฒนาหลักสูตรในรายละเอียดต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรเสนาธิการทหารเรือ ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๔ ผู้วิจัยขอแสดงความขอบคุณเป็นอย่างสูงต่อนายทหารที่ปรึกษางานวิจัย ได้แก่ นาวาเอก ศูนย์ปิ่น โสมภีร์ และ นาวาเอกสมชาย ณ บางช้าง และผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง ๓๗ ท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เชิงอรรถ

๑. ปรัชญาโรงเรียนนายเรือ
๒. พลเรือเอก ประเจตน์ ศิริเดช. ข้อมูลจากแบบสอบถาม ๘ มิถุนายน ๒๕๕๔.
๓. สงัด อุทรานันท์. พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. ๒๕๒๗.
๔. เป็นการวิจัยที่ตั้งอยู่บนแนวคิดของปรัชญาอนาคตนิยม ที่เชื่อว่า อนาคตเป็นเรื่องที่สามารถจะศึกษาได้อย่างเป็นระบบ เพื่อเลือกทำอนาคตที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้น หรือคิดหาทางป้องกันไม่ให้อนาคตที่ไม่พึงประสงค์เกิดขึ้นด้วย และอาจศึกษาแนวทางแก้ไขหรือเตรียมตัว หากอนาคตที่ไม่พึงประสงค์เกิดขึ้นจริง
๕. เป็นเทคนิควิธีวิจัยสำหรับการวิเคราะห์เอกสารหรือข้อมูลด้วยวิธีการเชิงปริมาณอย่างเป็นระบบ โดยเน้นที่องค์ประกอบสำคัญ ๓ ประการคือ ความมีระบบ มีสภาพเป็นปรนัยและอิงกรอบแนวคิดทฤษฎี โดยความเที่ยง (Reliability) ของการวิเคราะห์สละเกิดจากความถูกต้องของข้อมูล และความตรง (Validity) เกิดจาก ความตรงของข้อมูล ความตรงของภาษาและความตรงของผล (เสนห์ จัยโต. วิสัยทัศน์และกลยุทธ์ในการบริหารอุดมศึกษา : กรณีศึกษาของผู้บริหารระดับสูง. วิทยานิพนธ์ระดับดุสิตบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ๒๕๔๑.)
๖. ใช้วิธีการสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างแบบเปิด ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ในลักษณะปฏิสัมพันธ์ (Interactive Interview) และใช้เทคนิคการสัมภาษณ์แบบสรุปสะสม (Cumulative Summarization) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ ทั้งด้านความตรงและความเที่ยง
๗. ใช้คำถามปลายเปิด ที่มีลักษณะเปิดกว้างและไม่ชี้นำ เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิเขียนตอบโดยอิสระ
๘. ขอบข่ายสภาพการศึกษาวิชาการทหารฯ และประกาศทบวงมหาวิทยาลัยฯ กล่าวถึงจำนวนปีที่ทำการศึกษาและรายละเอียดของจำนวนหน่วยกิตที่ทำการศึกษา ซึ่งเกินขอบเขตของงานวิจัย จึงไม่ขอนำมากล่าว ณ ที่นี้
๙. จำนวน ๘ หลักสูตร คือ หลักสูตรการศึกษา โรงเรียนนายเรือประเทศสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร เยอรมนี สเปน ญี่ปุ่น แอฟริกาใต้ สิงคโปร์ และมาเลเซีย
๑๐. <<http://www.usna.edu/admissions/educate.htm>>
๑๑. สอดคล้องกับ มาตรา ๘ (วรรค ๒) และ ๙ (วรรค ๖) แห่ง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่บัญญัติให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่ง "สังคม" ในบริบทของกองทัพเรือ ก็คือหน่วยงานต่าง ๆ ของกองทัพเรือ ทั้งที่มีหน้าที่กำหนดทิศทางของกองทัพและที่ใช้ผลผลิตจากโรงเรียนนายเรือ ทั้งนี้ก็เพื่อ โรงเรียนนายเรือจะสามารถผลิตบุคลากรได้ตรงกับความต้องการของ "สังคม" ได้อย่างแท้จริง